

Harasztiné Bata Zsuzsanna, ny. óvodapedagógus

Megnyílt az Országos Széchenyi Könyvtárban a Bicentenáriumi Arany János kiállítás

“Más csak levelenként kapja a borostyánt”- írta Petőfi Sándor Arany Jánosnak, s vajon mi, az utódok nemzedéke elmegyünk-e fejet hajtani a most megnyílt kiállításon a szimbólumként elhelyezett borostyánnal befuttatott tölgyfához, amely a Költő életútján kiemelten hangsúlyos volt és erős ágai ma igazi tartópillérek a magyar nyelv varázslatos óvó teremtő erejének szimbólumai.

2017.április 28-án nyílt az emlékező és emlékeztető kiállítás és november 25-ig látogatható. Eredeti felbecsülhetetlen értékű dokumentumok, kéziratok, ereklyék, igazi kincsek láthatók, melyek állami és magántulajdonban vannak.

A kiállítás bemutatja az irodalmi, művészeti és művelődéstörténeti Arany-kultuszt, és ezzel együtt a hatástörténetet is, mely a Költő kortársainak és napjaink költőgenerációjának véleményét tükrözi. Átfogja a költői életművet napjainkig, máig ható termékenyítő erejű szövegekkel, melyek gazdagítják anyanyelvünket gyermekkorunktól fogva.

Ismert irodalom történészek közül **Szerb Antal gondolai** olvashatók a hatalmas plakáton: **“Minden szál hozzá vezetett és minden szál tőle vezet, a magyar szellemi életnek ő a sugárzási központja.”**Ezzel nemcsak a 19 századra utal.

Arany hazai és európai igényességgel új irányt és mértéket szab.

Összegezve lírája, epikája műfordításai mind-mind nagyfokú alázattal, becsülettel, tisztességgel párosultak, ezért egyhangúan a nemzet fejet hajtott neki már életében.

Petőfi a Toldit olvasva, megjósolta a Parnasszusra vezető utat.

Áder János államfő megnyitó szavaiban halljuk, hogy Arany számára a Toldi-folytatás igen nehéz volt, évek-évtizedek kellett hozzá, hogy Toldi szerelme, Toldi estéje is elkészüljön. A vesztes forradalom után is szolgálni kellett a hazát, azon aggódva, hogyan tehet szemrehányást magának a kudarcok után. A vívódás után Toldi trilógiában megszólal a hang, Lajos királyhoz: **“Szeresd a magyart, de ne faragd le – szóla - / erejét, formáját, durva kérgét róla,/Mert mihaszna simább, ha jól megfaragják, /Nehezebb eltörni a faragatlan fát...”**.

Ma olvasva, fájón értelmezhetjük, mert benne van Isten haragja és Isten embere a Toldiban, a hős nemzetet építőben.

Arany bölcs, öntudatos. Jegyzőként és akadémiai tudósként székfoglalókat, hivatalos leveleket írt tisztességgel, tehetséggel, ám magányosan. Nyelve megérint, hat ránk, még a régies hangzású szövegeivel is. Sodró, vonzó és drámai nyelvezete napnál világosabban hangzik a Nemzeti Színházban és másutt. Amit itt látunk a Könyvtárban, az élő örökség, Arany borostyán koszorújába friss leveleket kell tennünk, mert mi lennénk kevesebbek, ha nem lenne Arany nyelvezete, bennünk is ugyanaz a hazaszeretet, a géniusz világít, ha olvassuk.

“Ő a legmagyarabb költő, talán éppen képességének és szerep teremtő erőinek ebben az aránytalanságában a legmagasabb. Nincs irodalmunknak nagyobb költő-erőkészlete nála.”(Németh László)

A kiállításon láthatóak:

- a nagyszalontai évek kép anyaga,
- levelezések Petőfivel,
- vitrinben könyvek,
- a sikeres évek és a reményvesztett időszak 1849 utáni kéziratok,
- dokumentumok a nagykőrösi és pesti korszakról,
- akadémiai munkásságáról,
- a Margitsziget megnyugtató ihlető ereje nyomán keletkezett kéziratos versek,
- a Toldi trilógia eredeti kézirat-együttese,
- a Családi kör,
- Hídavatás,
- Vörös Rébék,
- Buda halála kéziratai.
- Petőfi rajza Aranyról.

A 200. Évforduló alkalmából 200 ma élő alkotó költő hommage-versei reflexiói láthatók, olvashatóak. Nagy versmondók hangján szólalnak meg Arany versei egy külön sarokban, mely a századfordulót idézi.

Csorba Győző gondolatai: *“Arany számomra változatlanul afféle vastartalék volt. Ha már mindenből kifogytam, üres és nagyon fáradt voltam, az ösztön rejtelmességénél mindig az ő kötete után nyúltam.”*

Arany János születésének 100. évfordulóján így írt:

- **Tóth Árpád**, 1917-ben: *“Ó, költőnk, Jajjá feketül a szó. Mit ünnepedre piros dalba fontunk/A szárnyas ige tört és akadozó /Sóhaj a szünjelünk, s könnycsepp a pontunk / Ó, mesterünk ma nincs erőnk kimérni/ Szent nagyságod minden elemeit/ De szívünket, mint élő delej éri Verseid lelke s megelevenít...”*
- **Petri György: Elmegyünk**
*“Értelmünk annyi sem/mint egy kecskebékának /
kecsgének, sügérnek/egy királyrák fontosabb, mint Ady Endre.
Kivétel Arany János.
Tőle tanultam a türelmet, vagyis hogy a magam módján legyek azzá - ami voltam.”*
- **Vas István: Nagyszülők**
*“Az íróasztalon Arany /fényképe néz tanácstalan
ideges töprengéseimre/szabályosan kemény az inge/
Megértem az a kép mit ér/ és ma tudom csak igazán/
Ő volt a valódi nagyapa / és én vagyok dekadens unokája.”*
- **Krúdy Gyula: “Arany költészete szenvedésektől mentes.**
Sokszor tűnődtem a nyugodt magyar paraszt figuráján, amikor az időtájt hosszúak és csöndesnek voltak az ősök. Költeményes könyveit forgattam. Acélmetszetű arcképét nézegettem. Ez a férfitípus volt az, amely Magyarországot fenntartotta, téli sarat elbíró csizmában viselte el a megpróbáltatásokat, zsoldáros hittal bízott a jövőben, halk rajongással gondolt a nemzeti ideákra. Ez az embertípus őrizte meg a helyet a földrészen a kő szilárdságával, a szó nehézségével a tölgyfa életkoránál. A lúdtoll könnyedén feküdt ujjai között és vonakodás fáradsága nélkül vetette a betűket. Nem találtam ideált kereső koromban

más Arany J.-t megtestesítő hasonlatos férfiúra, mely olyan egyszerű volt. Az arca, mint a felhő árnya a régi napsütéses Magyarország felett.”

- **Juhász Gyula** *“Falusi csöndben /termékeny magányban/ megint utódod lettem/ nagy előd. Magyar vagyok /szegény költője árva,/Derék fajtámnak/ s ez ma több nekem/ mint világhír és világszerелеm/.”*
- **Orbán Ottó:** *“Én, ha az Istent/ emberformájú lénynek/próbálnám elképzelni/ csakis olyannak, mint az öreg/Arany János.”*
- **Ottlík Géza:** *“Arany Jánosnak véletlenül nincs olyan porcikája / szétszedett szövegfoszlánya, ami ne lenne varázslat.”*
- **Márai Sándor:** *“Azt mondhatom, nincs kedvesebb ismerősöm, mint Arany.”*
- **Ady Endre:** *“Az emberi létezés, változás és harc, s Istenem, ki tudja, talán halálomig egészen megtérek én is Aranyhoz. Hiszen olyan nagy akarattal akartam már eddig is jóvátenni egy s más kegyetlenséget, mikor szüksége volt a harcunknak.” Ez csak az én tettem! “volt, most irodalmi barátaim mind szinte valamennyien a legháborúsabb napokban is alázatos módúak voltak. Ha majd Arany már nem lesz elég tápláló az élősdieknek, végre majd azoké is lehet, akiket eddig elkergettek tőle.” (Buda halála)*

A kiállításához számos program kapcsolódik az év folyamán, lesz szavaló verseny, rendhagyó irodalom órák, tárlatvezetések, múzeum pedagógiai foglalkozások, interaktív lehetőségek gyermek és iskolás csoportok részére.

pr@oszk.hu

<http://www.oszk.hu/arany-janos-emlekev>.

Látogatható: Kedd - szombat - között 10-19 óra között

Ajánlom pedagógusoknak, diákoknak, szülőknek és gyermekeiknek, irodalom kedvelőknek, művészeknek. Vigyék jó hírét a kiállításnak, mely szemet gyönyörködtető és értelmet, lelket nemesítő.